

Aan: De President van de Republiek Suriname,
Zijne Excellentie, Chandrikapersad Santokhi

ALHIER

Betreft: **Concrete voorstellen voor beleidsomgeving**

Paramaribo, 10 maart 2023

Excellentie,

In het kader van uw uitnodiging om te komen tot een nationale dialoog, waarbij ook de PALU gevraagd is om voorstellen te doen tot beleidsomgeving, wensen wij het volgende onder uw aandacht te brengen.

De PALU-visie op de ontwikkeling van Suriname hebben wij u reeds overhandigd tijdens de hearings, bij uw aantreden in 2020. Bij deze ontmoeting heeft de partij voorgesteld, om bij het op orde brengen van de financiële zaken, eerst gebruik te maken van onze eigen nationale opties en tegelijk het belasting- en subsidiebeleid te stroomlijnen. Hierbij zijn ook voorstellen gedaan voor de decentralisatie van het staatsbestuur en de voorbereiding van de samenleving op de mogelijke miljarden oliedollars. Helaas hebben wij gezien dat u geen van deze PALU-voorstellen hebt meegenomen in uw hervormingen. Integendeel, is het volledig beleid opgehangen aan een programma dat u bent overeengekomen met het IMF, met als meest zichtbare verandering, een ingrijpende en uitzichtloze verarming van het volk.

Vandaag, ruim 2,5 jaar na uw aantreden verwijzen wij weer naar de in 2020 overhandigde documenten met voorstellen voor maatregelen die op de middellange en lange termijn positieve effecten zullen hebben voor Suriname. Voor wat betreft de korte termijn, roepen wij u op om het regeerbeleid dat leidt tot de verdere verarming van het volk onmiddellijk te stoppen en drastische beleidswijzigingen door te voeren. Vanuit de PALU doen wij de volgende concrete voorstellen met maatregelen op economisch, sociaal en bestuurlijk vlak.

Voorstellen op het economisch vlak met als doel, de verdere devaluatie van de Surinaamse dollar te stoppen en de productie te stimuleren:

- 1) **Meer US Dollars in roulatie brengen:** Momenteel wisselt de Surinaamse overheid haar verdiende US-dollars in voor SRDs bij de Centrale Bank van Suriname (CBvS). Daarmee betaalt de overheid salarissen, subsidies, verhoogde tarieven voor goederen en diensten en andere SRD-verplichtingen. Dit leidt tot een overaanbod van SRDs op de Surinaamse valutamarkt.

In de media gaf de CBvS aan dat zij binnen het IMF-programma niet actief mag interveniëren op de Surinaamse valutamarkt en daarom het merendeel van de verkregen US-dollars moet vasthouden en toevoegen aan de monetaire reserves. Dit kan en mag het IMF alleen eisen, als het gaat om de US-dollars van de IMF-leningen, maar niet wanneer het de US-dollars betreft uit de zelf verdiende inkomsten van de Staat.

Wij stellen u daarom voor om op de korte termijn de valuta-inkomsten van de Staat ook te gebruiken om actief te interveniëren op de valutamarkt en zo bij te dragen aan de stabilisatie van de koers.

- 2) Stopzetten OMO's en verhogen SRD kasreserves: Het is opvallend dat sinds het begin van de Open Markt Operaties (OMO's) in 2021 de, toen enigszins bereikte stabilisatie op de valutamarkt wederom verstoord is geraakt. Volgens de PALU is dit het gevolg van de OMO's die nu al meer dan SRD2.6 miljard extra in de samenleving hebben gepompt, middels exorbitante rentebetalingen aan banken en verzekeraars. Dit overschot aan SRDs vergroot de vraag naar de schaarse US-dollars en drijft zo de koers verder omhoog. Ook bij het einde van de OMO's, wanneer de nu vastgehouden SRD4 miljard aan termijndeposito's vrijkomen, zal dat een grote impact hebben op de koers. Wij stellen u daarom een onmiddellijke beëindiging van de OMO's voor.

Als alternatief stellen wij u voor om de kasreserves voor SRD-besparingen te verhogen met 20% om zo SRDs af te romen en deze daadwerkelijk uit de roulatie te halen.

- 3) Investering stimulerende maatregelen en meer US\$ in de economie: Momenteel hebben Surinamers meer dan US\$2 miljard gespaard bij particuliere banken gegeven de meer dan US\$500 miljoen aan kasreserves bij CBvS. Deze spaargelden komen niet in roulatie omdat er te weinig vertrouwen is in het regeerbeleid en daarmee de Surinaamse economie.

De PALU stelt voor om investeringsfondsen op te zetten waar burgers en bedrijven hun spaargelden kunnen beleggen tegen een zeer voordelige rente met de nodige staatsgaranties. Deze gelden kunnen dan in rendabele productieprojecten worden geïnvesteerd. Denk daarbij aan projecten in de agrarische productiesector met exportmogelijkheden, maar ook projecten in de toerisme- en de dienstensector om meer toeristen aan te trekken. Naast de extra US-dollars die in omloop zullen komen, zal ook de werkgelegenheid voor jongeren toenemen, zal het volk uitzicht krijgen op daadwerkelijke groei en ontwikkeling op korte termijn, en zal daarmee het vertrouwen in het regeerbeleid worden hersteld.

PALU voorstellen op het sociale vlak, om het volk meer welzijn te garanderen!

- 1) Goed beheer van sociale uitkeringen: Een goed beheer van de sociale uitkeringen kan op korte termijn bereikt worden door daadwerkelijk de uitgezette procedures te hanteren met de inzet van ter zake deskundigen. Wij stellen voor om de ondersteuning van arme gezinnen te organiseren volgens het principe van "conditional cash transfer", subsidies onder voorwaarde dat men tijdig gebruik maakt van de beschikbare hulp- en dienstverlening en onder voorwaarde dat ouders die ondersteuning nodig hebben tegelijkertijd gestimuleerd worden op een verantwoorde manier de zorg voor zichzelf en van hun kinderen op te pakken.
- 2) Gezonde levensstijl: De hoge kosten van de curatieve zorg moeten dringend omlaag. Wij roepen u daarom op, om in het kader van de preventieve zorg effectieve bewustwordingscampagnes te starten op de korte termijn, om een gezonde levensstijl te promoten onder het volk. President, het is uw verantwoordelijkheid om het bijbetalen voor medicijnen en andere basiszorgvoorzieningen stop te zetten, door de tarieven bij Staatsbesluit marktconform vast te stellen op de kortst mogelijke termijn.

PALU voorstellen op het maatschappelijk-bestuurlijke vlak om het volk te betrekken bij het regeerbeleid.

- 1) Iedereen inzetten: De PALU roept u op, om een radicaal einde te brengen aan de "Friends and Family" benoemingen. Terwijl u enkele benoemingen teruggedraait, gaat het op andere plaatsen gewoon door. U kunt dit op de korte termijn verhelpen door het totale overheidsapparaat, de universiteit en alle

deskundigen ongeacht etniciteit, politieke kleur, geloof en seksuele geaardheid, in te zetten bij een efficiënte realisatie van de beleidsdoelen.

- 2) Breed maatschappelijk draagvlak: Het zoeken van breed maatschappelijk draagvlak moet een permanent onderdeel zijn van elk regeerbeleid. Met de inzet van Ressor- en Districtsraden kunt u nu al zoeken naar een groter maatschappelijk draagvlak voor bovengenoemde maatregelen en eventueel gestelde beleidsprioriteiten. Verder stellen wij voor om de decentralisatie van het staatsbestuur meer vorm te geven door middels een nota van wijzigingen van de aangenomen begrotingen 'eigen financiële middelen voor ressort- en districtsraden' vrij te maken voor 2023. Ten slotte stellen wij ook voor om op korte termijn leerlingen- en oudercommissies op alle scholen wettelijk verplicht te stellen, om zo de maatschappelijke betrokkenheid van het volk te vergroten bij de opvoeding van onze kinderen.

Excellentie,

De PALU is ingegaan op uw uitnodiging, niet alleen om onze onvrede over het tot nu toe gevoerd beleid uit te spreken, maar ook om opnieuw concrete maatregelen aan u voor te stellen om de ingezette verarming te stoppen en het Surinaamse volk op de korte termijn meer perspectief te bieden. Uw oprechte bedoelingen zullen volgens ons blijken uit uw structurele zoektocht naar breed maatschappelijk draagvlak en de maatregelen die u op korte termijn zal nemen.

Wij kijken uit naar een radicale ombuiging van het huidige tot verarming leidend beleid van uw regering.

Hoogachtend,

Jim Hok
Voorzitter

